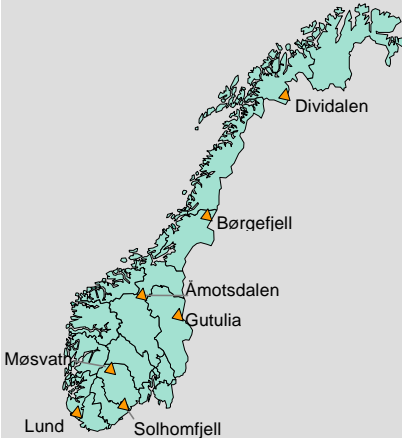

Program for
naturovervåking

Naturovervåking i Børgefjell – resultater 2008

Hvor foregår naturovervåkingen?

Program for terrestrisk naturovervåking

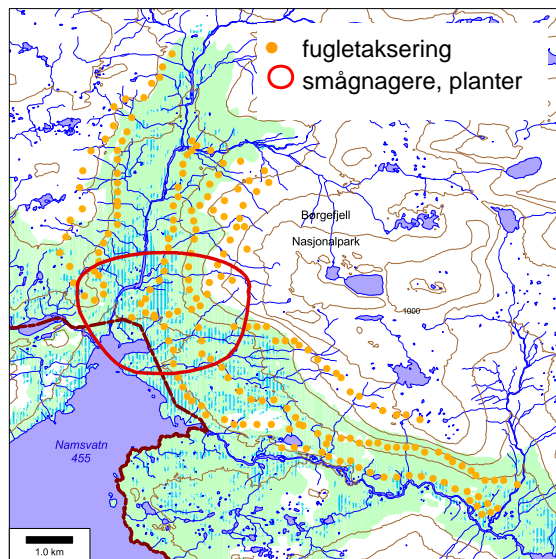
- overvåking av planter og dyr i vanlig norsk skog og fjell
- startet i 1990
- foregår i 7 områder
- organisert av Direktoratet for naturforvaltning (DN)
- gjennomført av Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Mål for naturovervåkingen

- gi grunnlag for å bedømme langsiktige endringer i naturen
- påvise utviklingstendenser over tid og geografiske forskjeller
- på et tidlig tidspunkt oppdage effekter av menneskelig påvirkning på økosystemer og artsmangfold
- skille menneskeskapte endringer fra naturlige variasjoner

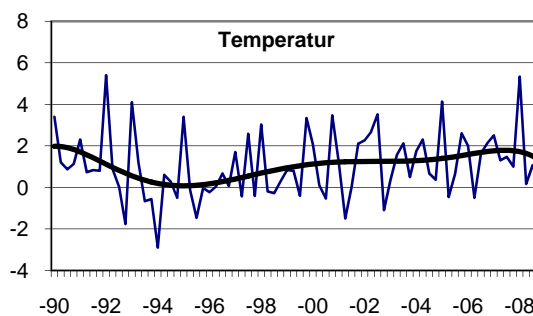
Kontaktpersoner

- NINA: Erik Framstad (erik.framstad@nina.no)
- DN: Reidar Hindrum (reidar.hindrum@dirnat.no)

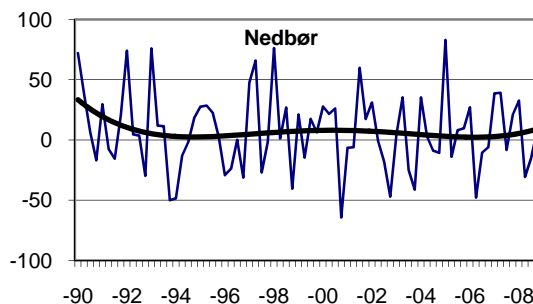
Tilbakegang for flere plantearter, men god tilstand for lav på bjørke- stammer; svært lav produksjon for ryper

- Flere plantearter har gått tilbake i siste 5-årsperiode
- Tilstanden for lav på bjørkestammer er meget god
- God ungeproduksjon for kongeørn og jaktfalk i 2008.
- Liryper hadde dårlig produksjon og lav bestand
- Antall observerte spurvefugl fortsatt noe lavere de siste årene enn tidligere
- Smågnagere viste svært lav bestand etter toppår i 2007

Mildere klima enn normalt siden midten av 1990-tallet

Gjennomsnittlig avvik i månedsmiddeltemperatur (°C) fra 30-årsnormalen (1961-90) pr kvartal fra desember 1989 til november 2008. Verdier over 0 viser temperatur over normalen.

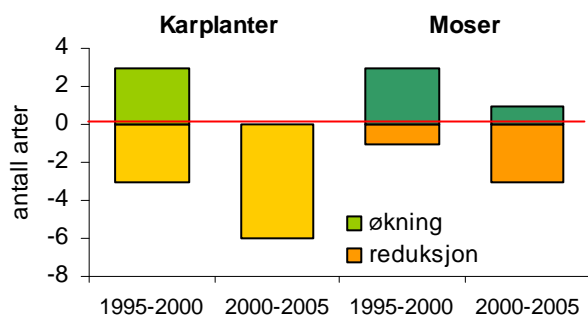

Gjennomsnittlig avvik i månedsnedbør (mm) fra 30-årsnormalen (1961-90) pr kvartal fra desember 1989 til november 2008. Verdier over 0 viser nedbør over normalen.

Resultater for overvåkingsområdet i Børgefjell i 2008

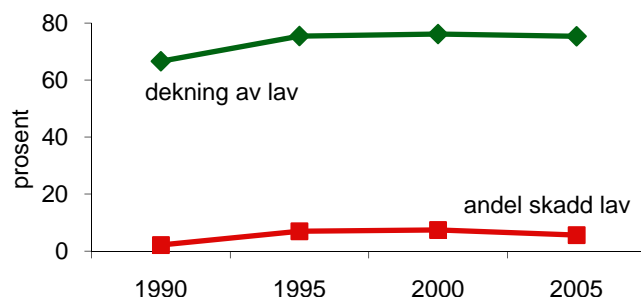
Tilbakegang for flere plantearter i siste 5-årsperiode

- antall registrerte plantearter har økt litt, fra 80 i 1995, til 82 i 2005

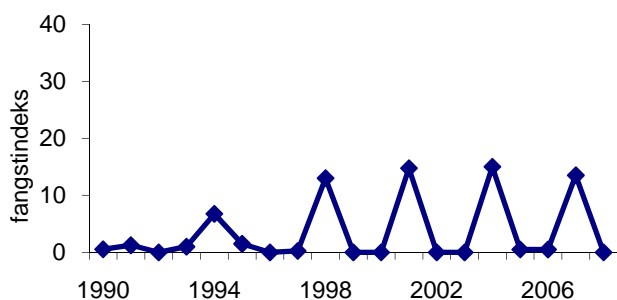
Meget god tilstand for lav på trær

- stor dekning av lav på bjørketrær
- meget lavt skadeomfang

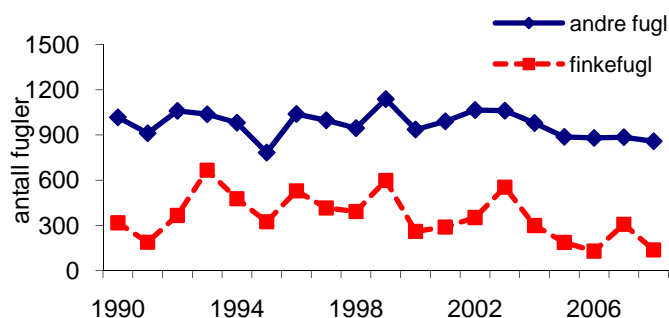
Utpregete og regelmessige toppår for smågnagere

- middels store bestandstopper med 3-4 års mellomrom
- bestandskræsj i 2008 etter topp i 2007

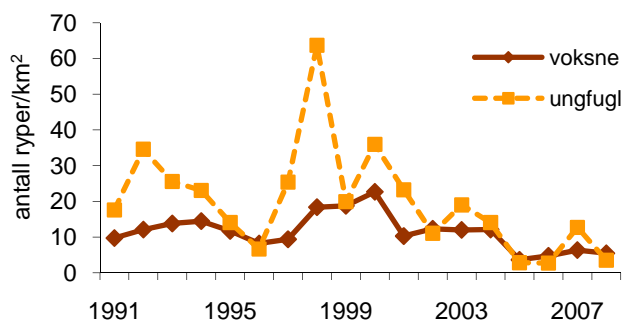

18 arter av spurvefugl observert i 2008

- stabil bestand av spurvefugl, men litt nedgang i 2004-08

Fortsatt svak produksjon og bestand for ryper i 2008

God ungeproduksjon for rovfugl i 2008

- trass i rype- og smågnagerbestandene

